

מדריך מקוצר לזיהוי ציפורים

ברוכים הבאים לראש ציפור פארק הצפרות של תל-אביב!

ראש ציפור הינו אתר טבע עירוני המשרת מגוון ביולוגי עשיר של בעלי חיים ומשמש כתחנת עצירה חשובה עבור ציפורים נודדות כחלק מרשת אתרי כנפי קק"ל הפזורים לאורך ציר נדידת הציפורים. מוקד הצפרות הוקם ע"י קק"ל ועיריית ת"א, ומנוהל במשותף ע"י חב' גני יהושע וכנפי קק"ל. בפארק שוחזרו מגוון בתי גידול, על מנת לחזק את המגוון הביולוגי בלב גוש דן ולאפשר מוקד פנאי ומרחב חינוכי. המדריך שבידכם נועד לסייע בזיהוי מיני עופות נפוצים בפארק הצפרות, לאורך כל השנה. הציפורים מופיעות בחמש עמודות של המדריך, לפי האזורים השונים בפארק בהם הן מופיעות בדרך כלל.

מקרא: מעגל חודשי
השנה מציין מועדי הופעת כל מין בראש ציפור

כדי לראות תמונות נוספות, מפות תפוצה ופרטים נוספים, תוכלו להכנס אל הדפים המוקדשים למינים אלה במאגר המידע הלאומי לציפורי ישראל ע"ש יהורז כשר. כדי לזהות מינים רבים יותר של ציפורים, מומלץ להיעזר במדריך 'מפה' לציפורי ישראל. כאשר זיהיתם ציפור מסוימת, חשוב לנו לדעת על הימצאותה. לצורך כך פיתחנו את אפליקציית 'בז' שנועדה לדיווח בזמן אמת על ציפורים. הדיווח עובר ישירות למאגר המידע.

ניתן להוריד את האפליקציה בחינם בחנויות האפליקציות של גוגל (חפשו: "בז מאגר") ואפל (חפשו: "birds buzz"), בהתאם לסלולן שברשותכם.

אפשר לצפות בסרטון הדרכה מפורט לשימוש באפליקציית בז, ב: <https://www.youtube.com/watch?v=fhSs1BROLyA>

כתבו וערכו: ירון צ'דקה, ליאב שלם ולירן קניאל
כל הזכויות שמורות למנהלת פארק הצפרות ראש ציפור, 2020
הזכויות בתמונות שמורות לצלמים, אין להעתיק, לשכפל, לצלם או להרשם ממדריך זה או חלקים ממנו בכל צורה, ללא אישור בכתב ממנהלת פארק הצפרות ראש ציפור.

על הגדות

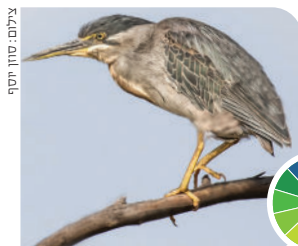
שלדג גמדי

אורך: כ-18 ס"מ
מוטת כנף: כ-25 ס"מ
סימנים בולטים: עוף קטן בצבעים זוהרים של כחול. בעל מקור ארוך וכהה, וחזה חלודי.
נציג השלדגים מיבשת אירופה והיחיד מהם שאינו מקנן בישראל

אנפית מנגרובים

אורך: כ-35 ס"מ
מוטת כנף: כ-55 ס"מ
סימנים בולטים: אנפה קטנה מאוד בצבעי אפור-שחור. דגם שקששים ירקרק בולט על הכנף.
הרחיבה תפוצה מים-סוף בשנים האחרונות

סיקסק

אורך: כ-25 ס"מ
מוטת כנף: כ-80 ס"מ
סימנים בולטים: עוף בינוני-קטן בצבעי שחור-לבן-חום. קולני מאוד.

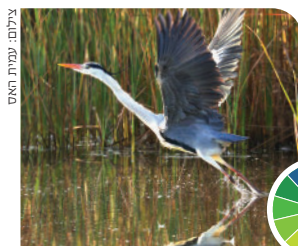
לבנית קטנה

אורך: כ-60 ס"מ
מוטת כנף: כ-80 ס"מ
סימנים בולטים: אנפה בינונית בגודלה. לבנה כולה ובעלת מראה אלגנטי. המקור שחור. הרגליים שחורות בעלות אצבעות צהובות.

אנפה אפורה

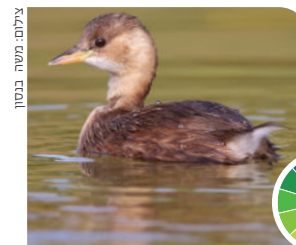

אורך: כ-90 ס"מ
מוטת כנף: כ-170 ס"מ
סימנים בולטים: אנפה גדולה בצבעי אפור-לבן-שחור. בעלת מקור מסיבי. במעוף הצוואר מקופל, והרגליים בולטות מאחורי הגוף

במים

טבולן גמדי

אורך: כ-27 ס"מ
מוטת כנף: כ-42 ס"מ
סימנים בולטים: קטן ועגלגל, שוחה וצולל תכופות. בעל גוני חום ולבן בחורף. לקראת האביב מקבל גוני חום ערמוני ושחור, עם נקודה צהובה בולטת בבסיס המקור.

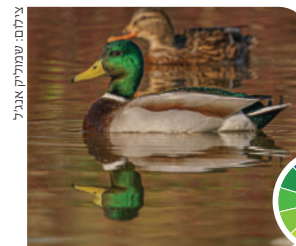
שחף אגמים

אורך: כ-37 ס"מ
מוטת כנף: כ-95 ס"מ
סימנים בולטים: שחף קטן בגוני אפור ולבן. המקור והרגליים אדומים. במעוף בולטות נוצות לבנות בקדמת הכנף. לקראת האביב נצבע הראש בצבע חום כהה.

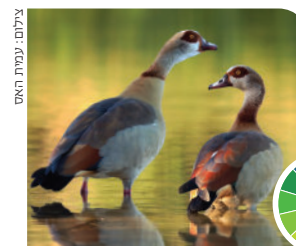
ברכה

אורך: כ-55 ס"מ
מוטת כנף: כ-90 ס"מ
סימנים בולטים: ברווז גדול. לזכרים ראש ירוק ומקור צהוב. במעוף בולט 'דגל כנף' סגול תחום בשני פסים לבנים

יארית מצרית

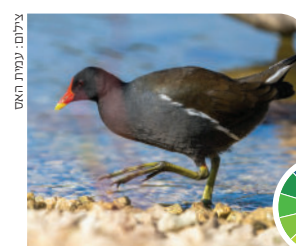

אורך: כ-70 ס"מ
מוטת כנף: כ-120 ס"מ
סימנים בולטים: אווז-ברווז גדול למדי בצבעי חום-שחור-לבן. המקור והרגליים כתומים. במעוף מתגלה תחם לבן בולט בסוככות הכנף. קריאתו החזקה נשמעת למרחקים ככל הנראה מגיע מפינות חי ולכן נחשב למין פולש

מין פולש

סופית

אורך: כ-30 ס"מ
מוטת כנף: כ-60 ס"מ
סימנים בולטים: תרנגולת ביצה בגודל בינוני בצבעי גוף כהים. לבוגרים מקור אדום וצהוב ופס לבן בצידי הגוף. הצעירים אפורים עם גרון בהיר. כאשר אינה שוחה מתגלות רגליים צהובות גדולות.

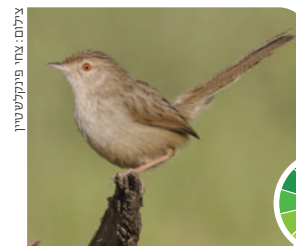

בגבעת ציפורי השיר

פשוש

אורך: כ-10 ס"מ (כולל 5 ס"מ זנב)
מוטת כנף: כ-12 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור קטנטונת בצבע חום-אפור, עם זנב ארוך וזקור. משמיעה קולות צירצור.

צילום: צור פינקלשטיין

עלוית אפורה

אורך: כ-11 ס"מ
מוטת כנף: כ-15 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור קטנה ועדינה בצבעי ירוק-צהבהב. אוכלת חרקים, הרבה על שיחי השומר

צילום: ירון ניסים מוריה

נחילאילי לבן

אורך: כ-17 ס"מ
מוטת כנף: כ-25 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור שיר קטנה-בינונית בעלת זנב ארוך, בצבעי אפור-לבן-שחור, עם סינר שחור. לזכר כיפה שחורה. לרוב מהלך על הקרקע עם תנועות ראש וזנב בניסיון ללכוד חרקים.

צילום: עמית האט

כחול חזה

אורך: כ-14 ס"מ
מוטת כנף: כ-25 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור חומה-אפורה הנצפית פעמים רבות על הקרקע. כאשר בורחת מתגלה דגם זנב כתום-שחור. על החזה סינר כחול תחום בפסים שחום וכתום.

צילום: דרור שמחוני

מיינה מצויה

אורך: כ-23 ס"מ
מוטת כנף: כ-35 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור טרופית בינונית בצבעי חום-שחור-לבן. המקור והעור סביב העין צהובים בולטים. קולנית מאוד. הובאה לארץ מהודו ע"י אדם, ולכן נחשבת למין פולש

צילום: עמית האט

מין פולש

באוויר

סנונית רפתות

אורך: כ-17 ס"מ
מוטת כנף: כ-32 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור שיר בינונית-קטנה ועדינה. החלקים העליונים בצבע כחול כהה מתכתי. החלקים התחתונים בהירים. הזנב ממוזלג (בולט כל השנה יותר בבוגרים)

צילום: משה בסון

סיס חומות

אורך: כ-18 ס"מ
מוטת כנף: כ-42 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור כהה בעלת כנפיים מחודדות. מעופפת במהירות וללא הפסק, לרוב בלהקות

צילום: ירון צדקה

פרפור עקוד

אורך: כ-25 ס"מ
מוטת כנף: כ-35 ס"מ

סימנים בולטים: שלדג בצבעי שחור-לבן. מרפרף בנקודה אחת מעל למים לפני שצולל אל טרפו, ומכאן שמו. נציג השלדגים מיבשת אפריקה.

צילום: סוזן סתף

בז מצוי

אורך: כ-35 ס"מ
מוטת כנף: כ-75 ס"מ

סימנים בולטים: דורס קטן בצבעי חום ושחור בחלקים העליונים, וקרם מנוקד בחלקים התחתונים. הכנפיים מחודדות. הזנב ארוך עם קצה שחור.

צילום: צור פינקלשטיין

נץ מצוי

אורך: כ-40-30 ס"מ
מוטת כנף: כ-80-60 ס"מ

סימנים בולטים: דורס קטן. החלקים העליונים בצבע חום-אפור. החלקים התחתונים בצבע קרם מפוספס (עם גוון כתום אצל זכרים). מעוף אופייני: כ-10 טפוחות כנף ואז דאייה.

צילום: צור פינקלשטיין

בגינה

ירגזי מצוי

אורך: כ-14 ס"מ
מוטת כנף: כ-18 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור קטנה בעלת חזה צהוב ופס שחור בולט לאורכו. הראש שחור בוהק עם לחי לבנה. בעל מגוון קולות אופייניים.

צילום: יוני נדל

דרור הבית

אורך: כ-15 ס"מ
מוטת כנף: כ-20 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור שיר בצבעי חום-אפור. הזכר צבעוני מהנקבה ומתהדר בסינר שחור, ובצבעים ערמוניים חמים על הראש והכנפיים.

צילום: ירון צדקה

נקר סורי

אורך: כ-24 ס"מ
מוטת כנף: כ-35 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור בינונית בצבעי שחור לבן ואדום. מטפס על גזעי עצים, או שנצפה במעוף גלי אופייני

צילום: ניר בנימין

דוכיפת

אורך: כ-26 ס"מ
מוטת כנף: כ-38 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור בינונית בצבעי חום-שחור-לבן. בעלת מקור ארוך וציצית חומה שלפעמים נפתחת כמו כתר של נוצות. במעוף נראית בעיקר שחורה-לבנה

צילום: שמעון אנגל

שלדג לבן-חזה

אורך: כ-28 ס"מ
מוטת כנף: כ-40 ס"מ

סימנים בולטים: ציפור שיר בינונית בצבעי כחול בוהק, חום ולבן. המקור מסיבי אדום-חום. במעוף מתגלה כתם לבן בולט בקצה כל כנף. משמיע קריאות קולניות. נציג של שלדגי אסיה בראש ציפור.

צילום: שמעון אנגל